

POŻEGNANIE (28) *sb n*

o, pierwsze e oraz a jasne, końcowe e pochylone.

sg *N* pożegnanié (5); -é (1), -(e) (4). ◇ *G* pożegnaniã (6). ◇ *A* pożegnani(e) (6). ◇ *I* pożegnani(e)m (4) *BielKron* (3), *LatHar*, pożegnanim (2) *SkarŻyw*, *KochTr*. ◇ *L* pożegnaniu (5).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVIII w. s.v. pożegnać.

1. *Błogosławieństwo, pobłogosławienie; benedictio Mącz, Calep* (20) : A pokłęknaǳy przed śwã matuchną miųtrz wśytkiê pokory od iey miłofci odpuśczeniã ij pożegnaniã żãdał. *OpecŻyw* 36; Eulogia, Latine, Benedictio Munificentia, Pożegnãnie/ Zyczenie/ Winfzowanie teų mowiã niêktórzi. *Mącz* 109b; Tego dnia ktorego [św. *Piotr Celestyn*] Papięstwo zdał/ po Mfzey śwey/ chromego iednym pożegnãnim/ ktory chodźci niemogł/ zleczył *SkarŻyw* 473; Rãcz nam poświęcić ten ųtoł w Kryftu vmęczonym/ ųe poųywamy ųpołu w pożegnãniu ųwięтым, Ciãłã ku nãfyceniu *ArtKanc* T10v, K4v; *Calep* 136a.

pożegnanie czyje, czego [= *kto, co jest błogosławiony(-e)*] [*w tym: G sb* (4), *pron poss* (1), *ai* (1)] (6): Rãcz poświęcić Pãnie ty ręce/ przes to pomãzãnie y nãfze pożegãnie [!]/ ių cokolwiek będa ųegnãc/ było przeųegnãno/ y cokolwiek będa poświęcãc/ było poświęcono *KrowObr* 124; [*Jakub mówi do Józefa:*] Bog oycã twoiego będye pomocnik twoy/ á wųzechmogãcy pożegna tobie/ pożegnãniem niebiełkim zwirzchu/ pożegnãniem przepãści morųkich/ y pożegnãniem pierśi y ųywotã/ pożegnãnie oycã twoiego zmocniło ųie s pożegnãnia oycow iego [*Vulg Gen 49/25–26*] *BielKron* 18v.

pożegnanie czyje [= *kto błogosławi*] [*pron poss* (5), [*ai poss*]] (5): *RejPos* 136v; Ale/ komu pan ieųt miłofciwy/ Dãie mu ųen oczom poųãdliwy: Dãie dųiatek wdųięcznê w domu roie: Toć ieųt/ pãnie/ pożegnãnie twoie. *KochPs* 191, 29; *ArtKanc* B10, KI 6; [(*nagł*) Iãko dzieci ųtoł mãiã ųegnać. (–) [...]] Otwierałz [*Panie*] twoię rękę/ y nãfycuiełz wśytko co ųywo ieųt ųwoym pożegnãnym *Wokabul* 1539 Y4]. *Cf Wyrażenie przyimkowe.*

Zwroty: »dać pożegnanie« = *benedicere Vulg* (2): I będa wųywãc imienia mego nãd ųyny Iųrãelųkimi/ á ia im dam błogofłãwieństwo y pożegnãnie [*et Ego benedicam eis*]. *Leop Num* 6/27; *ArtKanc* K16; [(...) ut benediceret Israheli. aby dal pożegnãnie ludv jųrahelųkiemv *TomZbrudzBrul Num* 24/1, *Deut* 2/7].

»uųyczyc pożegnãnia« (1): Bãdųmyų my wdųięczni iego prze nas nãrodzenia/ by nam racųyl wųyczyc ųwego pożegnãnia *ArtKanc* B10.

»wziãc pożegnãnie« (1): A tãk Apollon/ y królewnã/ wųiãwųzy odpuśczenie á pożegnãnie/ w ųiedli [!] w okręť/ á puścili ųie po morzu. *HistRzym* 15v.

Szereg: »pożegnãnie a (i, [albo]) błogosławieństwo (a. [błogosławienie])« [*szyk 1:1*] (2): *Leop Num* 6/27; O wielkałz tho pociechã kãųdemu wiernemu/ ių go thu Pan zoųtãwuie w pożegnãniu á w błogofłãwieństwie ųwięтым ųwoim. *RejPos* 136v; [ųbor wśyųtek ųpiewa/ Ieųus Chriųtus nãųųe zbawienie/ a ųkończywųly/ Xiãc zawrųe zwųykłemi/ a wyųųei poųoųonemi *Collectami* y pożegnãniem albo błogofłãwięniem. *UstKościel* 139v].

[*Wyrażenie przyimkowe:* »za pożegnãniem [*czyim*]]«:

~ *Szeregi:* »za darem i pożegnãniem«: Zdãrųz to Pãnie Boųe/ tak iãko v wųzech ludzi wųzelkich dobry owoc/ w ųpodųiewanie ochłodne Wiofñã wųbudza/ ųeby teųz y W.M. płodnã y niezmiennã poųãdãnego dųiedzica nãdųieię/ zã darem y pożegnãniem Pãñłkim wųnieciãła *RybWios ktv*.

»za pożegnaniem i pomocą boską« : MY Rady Koronne [...]. Oznáymuiemy: Gdjż [!] zá požegnáníem y pomocą Boską/ ná tym Seymie wálnym [...] mamy iuż [...] obránego Krolá/ Naiásnieyłzego Páná Henryka *UniwPobor 1573 126v. ~*]

a. Część mszy świętej (1) : Na pożegnanye takofyá modl. [N]A flyachetnyeyłfa [!] korono włitkych fwyatich Iesu krifte raczmy nynye ij zawzdi dac fwoye przezegnanye *BierRaj 22*.

2. Rozsta(wa)nie się (8) :

pożegnanie z kim (3): Krótkiego wżycz czálu mátcie do oddánia Powinności fynowi/ y z nim pożegnánia *GórnTroas 52; LatHar 315, 497*.

Szereg: »rozstanie, pożegnanie« (1): Włpomni ná łmutne rosftánie/ Z Synem miłym pożegnánie *LatHar 497*.

Wyrażenie przyimkowe: »na pożegnaniu« (1): białegłowy bywały przy vbieráníu ich [rycerzy] we zbroie/ y czáfem fáme vbierály/ á ná pożegnáníu włyłzał drugi tákie słowko/ ktorym zápalíwłzy fie/ wliadł ná koń fwoj z wíetłzym łercem/ níż w łmiertelnym cieie być kiedy mogłó. *GórnDworz Bb6v*.

Przen [z czym] (1) : Tákci pokutuíácemu trzebá z grzechem pożegnánia. *LatHar 159 marg*.

a. Śmierć (3) :

pożegnanie czyje (1): MOiá wdzięczna Orfzulo/ [...] Máłe poćiechy płácę wielkim žalem fwoim/ Zá tym nieodpowiednym pożegnáním twoim. *KochTr 12*.

Wyrażenie: »pożegnanie świata« (1): Day tełz y práwe oczyścíenie dułzom náłzym/ ábychmy w dobrych vczyńkách/ y światłóści twey przebywáiąc łzczęłliwy koniec w pożegnáníu światá tego nędznego mieć mogli *SkarŻyw 115*.

Wyrażenie przyimkowe: »na ostatecznym pożegnaniu« (1): Cygnea cancio, Piołnká łabęcia/ to yeft/ wielmi wdzięczna á miłá/ álbo ná ołtátecznym pożegnaniu piesń á rzecz y mowá ku komu. *Mącz 76b*.

Synonimy: **1.** błogóslawíenie, błogóslawíenstwo, poświęcíenie; **2.** odbieženíe, odeście, opuszczenie, rozstanie; **a.** odchod, śmierć, zeście.

Cf POŻEGNAĆ, PRZEŻEGNANIE